

Voorjaarsfenologie 2015 Ellen de Bruin

Dit artikel beschrijft de vroegste voorjaarswaarnemingen uit 2015. Voor de berekening en de methode van gemiddelde vroegste datum en bandbreedte verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierzwaluw jg. 41 (4) p. 27-38. De uitleg is ook te vinden op de website van de VWGA (kijk op vogelsamsterdam.nl/voorjaarsfenologie). Op de website is ook de zgn. overall fenologielijst te vinden, waarin van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden worden genoemd.

De meeste voorjaarswaarnemingen van 2015 zijn verkregen via waarneming.nl. Eén waarneming is afkomstig van het Amsterdams VogelNet (AVN), een andere van trektellen.nl. De gegevens staan vermeld in de tabel. De berekende waarden ontving ik van Jan van Blanken, waarvoor dank.

Conclusie

Van de soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er in 2015 tien vroeg: Lepelaar, Kluut, Bontbekplevier, Zwarte Stern, Oeverzwaluw, Zwarte Roodstaart, Kleine Karekiet, Grasmus, Zwartkop en Tjiftjaf. Vroeg wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2015 voor de startdatum van de bandbreedte (berekend tot en met 2014) valt.

Daarnaast zijn er drie soorten die in 2015 voor het eerst werden gezien op de eerste dag van de bandbreedte en daar dus net binnen vallen: Zomertaling (8-3), Nachtegaal (11-4) en Tapuit (27-3).

Geen enkele soort arriveerde laat (eerste waarnemingsdatum na de einddatum van de bandbreedte).

Op 5 januari werd in de Bovenkerkerpolder een Lepelaar waargenomen, de vroegste datum ooit!

FOTO: ROBERT HEEMSKERK

Al met al laat dit zien dat 2015 een jaar was waarin de omstandigheden iets minder gunstig waren voor broedvogels om vroeg te arriveren. Ter vergelijking: in 2014 arriveerden vijftien soorten "vroeg". Mogelijk een gevolg van het slechte voorjaar van 2015.

Er werd dan ook slechts één datumrecord verbroken, namelijk die van de Lepelaar. De op 5-1 in de Bovenkerkerpolder waargenomen Lepelaar is de vroegste datum ooit; in 2013 werden twee exemplaren gezien op de Kinseldam op 6-1.

Van Tjiftjaf en Zwartkop worden alleen zangwaarnemingen meegeteld voor de voorjaarsfenologie. Waarnemingen van Zwarte Roodstaart tellen mee vanaf 1 maart, ongeacht of het om zang gaat. Mocht er sprake zijn van een zingend exemplaar in februari, dan telt deze uiteraard als eerste.

De eerste - winterse - waarneming van Zwarte Roodstaart in 2015 was op 4-1; een vrouwtje in Amsterdam-Noord (waarneming Jip Louwe Kooijmans). De eerste zangwaarneming was op 19-3.

De eerste waarneming van Zwartkop was op 18-1; een mannetje in Wilmkebrek (waarneming Henk van Alst). De eerste maartwaarneming was 6-3, de eerste zangwaarneming op 13-3.

Gebruikte afkortingen

AB	Alex Buhr	FvG	Frank van Groen	PT	Paul Tak
AdJ	Albert de Jong	HN	Hans Niekus	PV	Peter Versteegen
AG	Axel Groenveld	HV	Huub Verbeek	RB	Ron Berkhout
AS	Adrie Streefland	HvdM	Hans van der Meulen	RdV	Reinier de Vries
AvL	Andre van Loon	HvO	Hans van Oosterhout	RvD	Ricardo van Dijk
AvS	August van Steensel	JA	Jesse Anès	RS	Ronald Sunnotel
BdV	Bob de Vries	JvB	Jan van Blanken	RvB	Rob van Bemmelen
ED	Edial Dekker	JvdB	Joop van den Brink	SB	Sander Bos
EdB	Ellen de Bruin	JvdW	John van der Woude	SH	Sander Hietkamp
EdBo	Eelco den Boer	JWdB	Jan-Willem den Besten	SL	Silvan Laan
EH	Erik Hölscher	MS	Marten Schmitz	TT	Tohar Tal
EHu	Ellen Huisman	MV	Martijn Voorvelt	WS	Will Schep
FD	Frank Derriks	MW	Monika Wolters	WvdS	Wim van der Schot
FS	Fred Scholte	NA	Niels Aagaard	WvdW	Willem van der Waal
FV	Frank Visbeen	PD	Pieter Doorn	ZH	Zaïnal Haberham

Braamsluiper

Tapuit (m)

		vroegste datum	locatie
1	Zomertaling	8-3-2015	Landje van Geijssel
2	Purperreiger	4-4-2015	Poppendammerweeren
3	Lepelaar	5-1-2015	Bovenkerkerpolder
4	Boomvalk	16-4-2015	Science Park
5	Kluut	4-2-2015	Kinselbaai
6	Kleine Plevier	8-3-2015	Landje van Geijssel
7	Bontbekplevier	18-2-2015	Kinselbaai
8	Kemphaan	17-01-015	Bovenkerkerpolder
9	Grutto	8-2-2015	Landje van Geijssel
10	Groenpootruiter	8-4-2015	Landje van Geijssel
11	Visdief	31-3-2015	IJmeer thv Muiden
12	Zwarte Stern	13-4-2015	Gouwezee (3 ex.)
13	Zomertortel	5-5-2015	Vijfhoek
14	Koekoek	14-4-2015	Vijfhoek
15	Gierzwaluw	15-4-2015	Plantagebuurt (6:43)
	Gierzwaluw	15-4-2015	Vijfhoek
	Gierzwaluw	15-4-2015	Diemerpark
	Gierzwaluw	15-4-2015	Asd.Noord
16	Oeverzwaluw	14-3-2015	Vijfhoek-Haven Ballast
17	Boerenzwaluw	27-3-2015	Vijfhoek
	Boerenzwaluw	27-3-2015	Ouderkerkerplas
18	Huiszwaluw	11-4-2015	Noord-of Rietpolder
19	Gele Kwikstaart	20-3-2015	Schiphol
20	Nachtegaal	11-4-2015	IJmeerkust thv Kruithrn
21	Blauwborst	19-3-2015	De Hoge Dijk
22	Zwarte Roodstaart	6-3-2015	Telpost Centrum
23	Gekraagde Roodstaart	13-4-2015	Vijfhoek-Haven Ballast
24	Paapje	19-4-2015	Westpoort
25	Tapuit	27-3-2015	Schinkelbos
26	Sprinkhaanzanger	6-4-2015	Botshol-Kleine Wije
27	Snor	10-4-2015	Vijfhoek
28	Spotvogel	4-5-2015	Ouderkerkerplas
29	Bosrietzanger	1-5-2015	Schinkelbos
	Bosrietzanger	1-5-2015	Polder Meerzicht
30	Grote Karekiet	--	
31	Kleine Karekiet	10-4-2015	Diemberbos
32	Rietzanger	9-4-2015	Lutkemeer
	Rietzanger	9-4-2015	Ilperveld
	Rietzanger	9-4-2015	Klarenbeek
33	Braamsluiper	15-4-2015	Park de Kuil
34	Grasmus	11-4-2015	Brettenzone
35	Tuinfluit	20-4-2015	Kleine Poel
36	Zwartkop	13-3-2015	Vijfhoek
37	Fluiter	5-5-2015	Westgarde
38	Tjiftjaf	18-2-2015	Artis
39	Fitis	23-3-2015	De Hoge Dijk
40	Grauwe Vliegenvanger	5-5-2015	Westgarde
41	Bonte Vliegenvanger	26-4-2015	Geuzenbos
	Bonte Vliegenvanger	26-4-2015	Zuidoost
42	Buidelmees	2-5-2015	Vijfhoek
43	Wielewaal	21-5-2015	Vijfhoek

waarnemer(s)	bron	periode (n)	gvd	bandbreedte t/m 2014
EH e.a.	wrn.nl	1960-2014 (54)	21-3	8/3-3/4
ED	wrn.nl			
WvdS	wrn.nl	1962-2014 (49)	5-3	5/2-2/4
ZH	wrn.nl	1960-2014 (55)	13-4	29/3-28/4
RS	wrn.nl	1965-2014 (49)	11-3	19/2-31/3
WS, EH, MW	wrn.nl	1959-2014 (53)	28-3	6/3-19/4
EdB, HV, RdV	wrn.nl	1972-2014 (42)	2-3	19/2-13/3
FS	wrn.nl			
Avs, EH, JvdB, HN	wrn.nl	1959-2014 (56)	18-2	4/2-4/3
WS, AG, FV	wrn.nl	1965-2014 (48)	10-4	25/3-26/4
FD, HvO, PD	wrn.nl	1957-2014 (58)	8-4	30/3-17/4
WvdS	wrn.nl	1962-2014 (49)	26-4	14/4-8/5
WvdS	wrn.nl	1959-2014 (54)	3-5	23/4-13/5
WvdS	wrn.nl	1957-2014 (58)	21-4	13/4-29/4
WvdW	AVN	1958-2014 (57)	18-4	11/4-25/4
SB, MS	wrn.nl			
MV	wrn.nl			
RvB	wrn.nl			
AS	wrn.nl	1960-2014 (50)	10-4	27/3-24/4
TT	wrn.nl	1955-2014 (60)	30-3	23/3-6/4
TT	wrn.nl			
EdB, RvD	wrn.nl	1959-2014 (56)	18-4	5/4-1/5
EdB	wrn.nl	1957-2014 (56)	30-3	17/3-12/4
SH	wrn.nl	1956-2014 (59)	16-4	11/4-21/4
RB	wrn.nl	1982-2014 (33)	22-3	13/3-31/3
JWdB	trekellen	1962-2014 (52)	25-3	10/3-9/4
ZH	wrn.nl	1958-2014 (56)	16-4	4/4-28/4
AB, WS	wrn.nl	1965-2014 (43)	28-4	17/4-9/5
FS	wrn.nl	1963-2014 (51)	9-4	27/3-22/4
AdJ	wrn.nl	1963-2014 (47)	15-4	4/4-26/4
TTI, AvL, JvdW	wrn.nl	1957-2014 (51)	13-4	5/4-21/4
EdBo	wrn.nl	1957-2014 (58)	7-5	1/5-13/5
HvdM	wrn.nl	1957-2014 (57)	4-5	24/4-14/5
HvdM	wrn.nl			
JA	wrn.nl	1957-2014 (58)	24-4	14/4-4/5
JvB	wrn.nl	1957-2014 (58)	9-4	29/3-20/4
FvG	wrn.nl			
TT	wrn.nl			
PT	wrn.nl	1956-2014 (59)	20-4	13/4-27/4
PT	wrn.nl	1957-2014 (58)	21-4	14/4-28/4
WvdS	wrn.nl	1957-2014 (58)	21-4	16/4-26/4
AvS	wrn.nl	1960-2014 (55)	2-4	21/3-14/4
JvB	wrn.nl	1959-2014 (49)	1-5	23/4-9/5
SL	wrn.nl	1960-2014 (55)	6-3	22/2-18/3
BdV	wrn.nl	1957-2014 (58)	26-3	18/3-3/4
JvB	wrn.nl	1958-2014 (56)	4-5	24/4-14/5
NA	wrn.nl	1961-2014 (51)	26-4	17/4-5/5
PV	wrn.nl			
WvdW	wrn.nl			
EHu	wrn.nl	1957-2014 (55)	11-5	1/5-21/5